

prima instanță: N. Vascan

DECIZIE

12 iunie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii: Iurie Bejenaru, Galina Stratulat, Svetlana Novac și Tatiana

Vieru

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea pricinii în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral,
împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2012, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă

La 24 februarie 2012, Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea pricinii în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul Gheorghe Străisteanu a indicat că, la 25 iunie 2010 a depus cerere de chemare în judecată împotriva cancelariei Judecătoriei Strășeni și Ministerului Justiției cu privire la obligarea de a-i da răspuns la cererea din 04 mai 2010 și repararea prejudiciului moral în sumă de 10 111 lei cauzat prin nesoluționarea în termenul stabilit de lege a petiției.

Prin încheierea Judecătoriei Strășeni din 20 august 2010, judecătorul Judecătoriei Strășeni, Dumitru Mîrzenco, s-a abținut de la judecarea cauzei, pe motiv că în calitate de pârât în cauza civilă a fost indicat Judecătoria Strășeni. La 19 octombrie 2010, prin încheierea Curții de Apel Chișinău a fost dispusă strămutarea pricinii civile spre judecare în fond la Judecătoria Călărași.

Prin hotărârea Judecătoriei Călărași, acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva cancelariei Judecătoriei Strășeni și Ministerului Justiției cu privire la obligarea de a-i da răspuns și repararea prejudiciului moral cauzat prin

nesoluționarea în termenul stabilit de lege a petiției a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 24 noiembrie 2011, prin decizia Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea Judecătorei Călărași din 27 mai 2011, pricina fiind strămutată spre judecare la Judecătoria Buiucani municipiul Chișinău.

Sușține reclamantul că până la data depunerii prezentei acțiuni civile, examinarea cauzei respective la Judecătoria Buiucani municipiul Chișinău nu a început, nefiind numită nici o ședință de judecată.

Invocă reclamantul că judecarea cauzei civile intentată la 25 iunie 2010 durează doi ani.

Totodată reclamantul menționează că, cauza civilă din 25 iunie 2010 nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, nu a fost și nu este necesar efectuarea unor acțiuni procesuale complexe cum ar fi audierea martorilor, audierea experților, a specialiștilor, numirea expertizelor și alte acțiuni care ar împiedica luarea unei hotărâri definitive într-un termen rezonabil.

Gheorghe Străisteanu susține că, în calitate de reclamant s-a comportat conform legislației în vigoare, s-a prezentat la toate ședințele de judecată, iar în caz de imposibilitate de a se prezenta a depus cereri prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. De asemenea a întocmit și a prezentat în termenul stabilit de lege explicațiile, probele și alte documente necesare pentru soluționarea cauzei. Tergiversarea examinării cauzei se datorează exclusiv comportamentului reprezentantului Ministerului Finanțelor care nu se prezintă la ședințele de judecată și nu a prezentat raportul în termenul stabilit de lege.

Cere Gheorghe Străisteanu în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul său a compensației pentru prejudiciul moral în sumă de 48 000 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2012, acțiunea a fost admisă, fiind constatată încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la judecarea în termen rezonabil a pricinii civile, a fost încasat din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu prejudiciului moral în mărime de 12 000 lei cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a pricinii.

La 18 martie 2013, Ministerul Finanțelor, a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere acțiunii.

În conformitate cu art. 434 al.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus în

termen, deoarece conform scrisorii de însoțire, hotărârea primei instanțe a fost expediată în adresa recurentului la 11 februarie 2013 (f.d. 95).

Recurentul, Ministerul Finanțelor, în motivarea recursului a indicat că, instanța de judecată a emis o hotărâre bazată pe aprecierea eronată a circumstanțelor pricinii și aplicarea greșită a normelor de drept material.

La 17 aprilie 2013, Gheorghe Străisteanu a depus referință la cererea de recurs și a solicitat restituirea cererii de recurs.

Studiind materialele dosarului, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu modificarea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Din actele cauzei s-a constatat că, la 25 iunie 2010, Gheorghe Străisteanu, în baza Legii cu privire la petiționare și Legii contenciosului administrativ, a depus cerere de chemare în judecată împotriva cancelariei Judecătoria Strășeni și Ministerului Justiției cu privire la obligarea de a-i da răspuns la cererea din 04 mai 2010 și repararea prejudiciului moral în sumă de 10 111 lei cauzat prin nesoluționarea în termenul stabilit de lege a petiției, (f.d. 6-7).

Prin încheierea Judecătoria Strășeni din 20 august 2010, judecătorul Judecătoria Strășeni, Dumitru Mîrzenco, s-a abținut de la judecarea cauzei, pe motiv că în calitate de pârât în cauza civilă a fost indicat Judecătoria Strășeni, iar pricina a fost remisă la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 8-9).

La 19 octombrie 2010, prin încheierea Curții de Apel Chișinău a fost dispusă strămutarea pricinii civile spre judecare în fond la Judecătoria Călărași (f.d. 10-11).

Prin hotărârea Judecătoria Călărași, acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva cancelariei Judecătoria Strășeni și Ministerului Justiției cu privire la obligarea de a-i da răspuns și repararea prejudiciului moral cauzat prin nesoluționarea în termenul stabilit de lege a petiției a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 12-13).

La 24 noiembrie 2011 prin decizia Curții de Apel Chișinău a fost casată hotărârea Judecătoria Călărași din 27 mai 2011, pricina fiind strămutată spre judecare la Judecătoria Buiucani municipiul Chișinău, ținând cont de faptul că Judecătoria Strășeni este parte în proces, având calitatea procesuală de pârât (f.d. 14-16).

Gheorghe Străisteanu a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a prejudiciului moral în sumă de 48000 lei pentru încălcarea termenului rezonabil la examinarea pricinii civile depuse la 25 iunie 2010.

Prima instanță a admis acțiunea parțial, dispunând încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu prejudiciul moral în sumă de 12 000 lei.

Conform art. 6 par.(1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ratificată prin hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24.07.1997, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, scopul Legii este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar al. (2) stabilește că aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art. 2 alin. (1) a legii enunțate mai sus, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Conform art.2 alin.(6), a aceleiași legi, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Raportând normele citate la circumstanțele pricinii, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, reține că pricina civilă depusă de Gheorghe Străisteanu la 25 iunie 2010 nu a fost examinată în termen rezonabil, întrucât acțiunea a fost depusă la 25 iunie 2010, iar până la momentul examinării cererii de recurs, recurentul nu a prezentat un act judecătoresc privind examinarea pricinii respective.

Luând în considerație complexitatea pricinii, natura pretențiilor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță just a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la judecarea pricinii civile în termen rezonabil.

Conform art.5 alin.(1) a aceleași legi în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Raportând normele citate la circumstanțele pricinii, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, menționează că instanțele de judecată corect au aplicat normele dreptului material în privința încasării compensației pentru prejudiciul moral, luând în considerație principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, însă eronat a stabilit cuantumul acestuia în mărime 12000 lei, mărime care este exagerat de mare și nu este în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor suportate de către intimat.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral se ține cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate de către recurent, de circumstanțele și complexitatea pricinii civile, precum și de conduita instanței de judecată și importanța procesului.

Instanța de recurs menționează că cuantumul prejudiciului moral se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și ecluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Din acest considerent suma în cauză urmează a fi micșorată de la 12 000 lei până la 2 000 lei, care reprezintă o compensare suficientă și echitabilă a prejudiciului moral cauzat.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, de către instanța de judecată a fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele pricinii și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, însă cuantumul prejudiciului moral încasat este exagerat de mare și nu este în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor suportate de către intimat, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor și de a modifica hotărârea primei instanțe, prin micșorarea cuantumului acestuia.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor.

Se modifică hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea pricinii în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral, după cum urmează:

Se micșorează cuantumul prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu de la 12 000 lei până la 2000 (două mii) lei.

În rest hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2012 se menține.
Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac

Tatiana Vieru